

Saksnotat

Saksbehandler : Roger Skansgård

Vår ref.: 2021001894-7 Ark.: FA-M50, TI-&00 Dato: 23.07.2021

NOTAT TIL RENOVASJONSFORSKRIFT OG SAKSBEHANDLINGSVEILEDER

Bakgrunn

Etter at forslag til ny forskrift og saksbehandlingsveileder var til behandling i utvalget for plan og teknisk i Ringebu kommune den 22.6.2021 ble det fattet følgende vedtak:

«Saken utsettes. Før ny behandling må det foreligge en konkret beskrivelse av de foreslåtte endringene, begrunnelsen for dem og en framstilling av konsekvenser av endringsforslaget.»

Forslag til ny renovasjonsforskrift er en total omskriving av gjeldene forskrift, og det er laget en saksbehandlingsveileder som skal følge forskriften. Prinsippet for hvordan husholdningsrenovasjonen skal driftes er ikke endret. Det som er endring, er at de uformelle reglene som praktiseres hos de enkelte kommuner i dag blir skriftlige og politisk vedtatt. Dette sikrer større grad av likebehandling av abonnenter.

Under er det kommentarer til hver paragraf i ny forskrift, med henvisning til sakbehandlingsveileder der det er relevant. Det er konsekvent brukt begrepet kommune og ikke MGR i forskriften. MGR utfører renovasjonstjenesten på vegne av kommune. I saksbehandlingsveilederen er det noen steder benyttet MGR hvis det er mest hensiktsmessig.

Dette dokument og omformulering av §1 og §7 oversendes kommunene Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu.

§1 Formål og virkeområde

Begrepet «sekkerenovasjon» er tatt ut, det samme er henvisning til kart som viser områder for «sekkerenovasjon». Hvem som omfattes av hvilke gebyrer defineres i §2 Definisjoner. Videre i forskriften kommer det frem av matrikelinformasjon er styrende for gebyrtype.

I første oversending står følge de avsnitt: «Forskriften gjelder næringsvirksomheter som produserer avfall som karakteriseres som husholdningsavfall, jf forurensningsloven §32.» Dette er et avsnitt som ikke skal være med i forskriften, siden forskriften gjelder husholdningsavfall.

§2 Definisjoner

Det er tatt inn flere definisjoner for at forskriften bli mer enhetlig der begrepet benyttes flere steder, to (tre) av disse kommenteres under.

Forskjellen på husholdningsavfall og næringsavfall

Saksbehandlingsveilederens punkt 12 går nærmere inn på forskjellen mellom husholdningsavfall og næringsavfall. Vurderinger er gjort gjennom å lese tidligere dommer (LG-2009-114892 og TGJOV-2019-46199) og Veileder M-258 2014 fra Miljødirektoratet - Beregning av kommunale avfallsgebyr (utdypning av avfallsforskriftens kapittel 15).

Fritidsbolig

Det er gjort en ny definisjon på hva som er en fritidsbolig, og det er lagt opp til at det er informasjon i matrikkelen og byggesaksforskriften som skal styre dette. I praksis blir det ingen endring fra tidligere, men fordelene er at dersom matrikelloven eller byggesaksforskriften endres så endres også denne

forskriften automatisk. Differensiering av gebyrtyper ivaretas av veilederen til forskriften, og årlige vedtak om gebyr. På denne måten kan gebyrtyper endres og opprettes uten av forskriften skal endres.

Dagens forskrift § 3b

«Definisjoner:

Kategori 1: Fiskebu, skogsbu

Kategori 2: Hytter, setrer, buer, fast stasjonerte campingvogner eller fritidsboliger uten vann og avløp.

Kategori 3: Hytter, setrer, fast stasjonerte campingvogner eller fritidsboliger med innlagt vann og avløp.

Kommunen bestemmer hvilken kategori de enkelte eiendommer defineres under (kfr.

Sanitærreglement). MGR vil i samarbeid med grunneiere, kommunene og eventuelt hytteområdenes velforeninger etablere miljøstasjoner på egnede plasser.»

Ny forskrift

«Fritidsbolig; alle selvstendige bygningstyper ment for overnatting og som er registrert med bruksenhetstype F (fritidsbolig), A (annet enn bolig) eller U i matrikkelen. Hva som er ment for overnatting defineres av byggesaksforskriften §2-2 a-c, som toalett regnes også «utedo» og lignende. Permanent campingvogn, det vil si campingvogn som er oppstilt på samme oppstillingsområdet i tre måneder eller mer, regnes som fritidsbolig. Campingvogn plassert på lagerplass blir ikke regnet som permanent oppstilt dersom det kan dokumenteres at den ikke er i bruk. I tvilstilfelle avgjør kommunen hva som skal regnes som fritidsbolig.»

§3 Sorteringsreglement

Gjeldene forskrift §4 beskriver hva som skal legges i de forskjellige beholdere, og da siktes det mot abonnenter med henteordning. Dette er tatt ut, og erstattet hovedkategorier på hva som skal sorteres.

Eksempelvis sier dagens forskrift at bleier skal i matavfall, mens dette ikke lenger er riktig. En sånn liten justering vil kreve endring av forskrift. Sånne formuleringer er nå tatt ut, dersom lignende tekst må tas inn kommer dette frem av saksbehandlingsveilederen.

Type oppsamlingsenhet som skal benyttes, samt antall og plassering styres av saksbehandlingsveileder.

§3 i ny forskrift retter seg mot alle abonnenter, og gir kommunen muligheter for hvilke virkemidler som kan tas i bruk dersom abonnenten ikke sorterer. Eller om oppsamlingsenheter misbrukes.

§4 Renovasjonsgebyr

Erstatter deler av dagens forskrift §3 og §10. §4 hjemler at kommunen kan differensiere gebyrtyper for å fremme avfallsreduksjon. Saksbehandlingsveilederen punkt 10 går nærmere inn på differensiering av renovasjonsgebyr for fritidsboliger. Veileder M-258 2014 fra Miljødirektoratet - Beregning av kommunale avfallsgebyr (utdypning av avfallsforskriftens kapittel 15) presiserer at det ikke er mulig å differensiere på bakgrunn av sosiale forhold.

Henteordning

Det åpnes for at kommunen kan opprette eller utvikle sambruk av oppsamlingsenheter. Dagens forskrift åpner ikke for felles containere, men det oppnås ved nye formulering. I tillegg kommer det tydeligere frem at kommunen kan bestemme at det skal være sambruk av oppsamlingsenheter. Dette kan for eksempel være hensiktsmessig i sentrumsområder, eller ved avkjøring til private vegger som ikke kjøres. Her kan det stå flere sett med oppsamlingsenheter.

Kommunen kan bestemme hvilke gebyr som skal være gjeldene hos abonnenten. Eksempelvis kan det være nødvendig dersom en beholder stadig er overfylt og dette forurenses nærområdet. Da kan kommunen gå inn og pålegge et annet gebyr som gir større oppsamlingsenhet.

Saksbehandlingsveilederens punkt 6 og 7 går mer i detalj på muligheter for fellesløsninger og størrelsen på oppsamlingsenheter.

Bringeordning

Åpner for at leilighetsbygg i fjellområdene kan opprette egne fellesløsninger. Samtidig som det gir muligheter for fritidsboliger som ligger i områder for henteordninger å benytte miljøstasjoner i fjellområdene.

§5 Hjemmekompostering

Nåværende forskrift §5 og §6 er samlet i en paragraf. Det er lagt inn automatisk opphør av avtalen. Det oppleves i dag at flere abonnenter ikke lenger komposterer, og heller kaster matavfall i restavfallet. Samtidig som de får reduksjon for å kompostere. Det samme gjelder gardsbruk som ikke lenger er i drift. Det vil fortsatt kunne være et problem, men det blir enklere å fange det opp for fremtiden når det må søkes på nytt hvert andre år. Dagens situasjon er at det er for mange gratispassasjerer.

Det åpnes for alle typer kompostering, altså mindre bindinger enn dagens forskrift. Saksbehandlingsveilederens punkt 8 går mer i detalj for hjemmekompostering, og hvilke sanksjonsmuligheter kommunen har dersom forskriften ikke følges.

§6 Abonnentens ansvar

Erstatter dagens §7 og §8. Det gis mer utfyllende beskrivelse og grenseskillet mellom abonnent og kommune blir tydeligere. I tillegg kommer krav om fyllingsgrad på oppsamlingsenheter og hvordan beholdere skal plasseres på hentedagen. At en oppsamlingsenhet ikke skal overfylles er viktig med tanke på at avfallet ikke skal blåse utover, dras utover av dyr, falle ut av beholder ved tømning. En overfylt beholder vil bety at abonnenten enten ikke sorterer i henhold til krav eller at det produseres mer restavfall enn det aktuell gebyrtype har tatt høyde for.

Det er en dommer som går på plassering av oppsamlingsenheter, der det er snakk om plassering på en annens grunn. Kommunen kan ikke uten videre bestemme at beholder skal plasseres på annenmanns grunn. Imidlertid er det dommer som går på hevd. Det er derfor ikke lagt føring til hvor oppsamlingsenheter skal ha fast plass, utover at de på hentedagen skal stå maks 10 meter unna kjørevegen for renovasjonsbilen.

Saksbehandlingsveilederens punkt 4 og 5 beskriver flere detaljer om abonnentens ansvar.

§7 Innsamling

Erstatter dagens §9. Bindinger på hentefrekvens er fjernet fra forskriften. Samtidig er det presisert at avfall på utsiden av oppsamlingsenheten ikke omfattes av innsamlingen. I oversendt dokument står det «Løst avfall på utsiden av oppsamlingsenheter omfattes ikke av innsamlingen.» dette endres til «Avfall på utsiden av oppsamlingsenheter omfattes ikke av innsamlingen.» Det kan ikke forventes av renovatørene skal plukke avfall rundt beholdere. Avfall utenfor beholdere er å anse som forurensing, og det er grunnleggende at den som forurenser skal rydde opp.

§8 Innsamlingsruten

Tydeliggjør hvor renovasjonsbilen skal kjøre på ruter for henteordningen, og legger opp til at private vegger kan kjøres etter nærmere vurdering. Dette gjelder også for dagens forskrift, men nå er det fastsatt kriterier som skal oppfylles.

Vegstandard har ikke vært nevnt tidligere, men kommer nå inn i forskriften og tydeliggjøres nærmere i veilederens punkt 3. Det er trolig her de største endringene kommer.

For å definere hvordan en veg skal være er «Normaler for landbruksveier - veiklasse 3 (landbruksbilvei)» lagt til grunn, med unntak av kravene til snuplasser. Der er vegnormalens (N100) krav til kjøring med lastebil type L lagt til grunn. Dette som følge av kravene her er snillere enn for landbruksveier.

I tillegg til kravene til selve vegen er det også utløsende hvor mange abonnenter det er langs den private vegen.

De nye kravene vil trolig medføre at noen private veger som kjøres i dag, ikke lenger oppfyller kravene. Så her kan det bli reaksjoner, men sånn som saksbehandlingsveilederen er bygd opp kan det «enkelt» gjøres endring på kravene dersom det viser seg at de kriteriene som blir satt er for strenge.

Det er et utgangspunkt at alle offentlige veger skal kjøres, men det åpnes samtidig for at vegstandard skal legges til grunn for vurderinger.

For at alle vurderinger skal være like og rettferdige legges etablerte normaler til grunn, men samtidige åpnes det for noe skjønn. Skjønn kan også baseres på årstider, altså at en veg kan kjøres eksempelvis på sommeren.

§9 Fritak

Dagens forskrift åpner i utgangspunktet ikke for fritak, men dette har blitt praktisert av kommunene. Veileder M-258 2014 fra Miljødirektoratet - Beregning av kommunale avfallsgebyr (utdypning av avfallsforskriftens kapittel 15). Sier blant annet: «Det kan imidlertid oppstå vanskelige bevismessige vurderinger når det skal avgjøres om en eiendom er permanent fraflyttet eller ubeboelig. For eksempel kan fraflyttede helårsboliger tas i bruk som feriehus deler av året. Det er derfor viktig at det kan dokumenteres at eiendommen er fraflyttet eller ubeboelig for at boligen skal fritas for avfallsgebyr.»

Saksbehandlingsveilederen punkt 9 har utdypninger for hva det kan gis fritak på. Som for hjemmekompostering er det lagt opp til tidsbegrenset varighet på fritaket.

Sivilombudsmannen vurderte grunnlag for fritak i sin årsmelding for 1983¹, sak 1169/82 er lagt til grunn for vurdering av fritak.

§10 Saksbehandling

Paragrafen hjemler kommunens mulighet til å vedta en saksbehandlingsveileder. Veilederen bygger i hovedsak på dagens praksis for renovasjon. Forskjellen er at i dag er det uskrevne normer for hvordan forskriften skal tolkes. Dette kan medføre ulik behandling av abonnentene, og forskjellige praksis mellom kommunene. Med en utfyllende veileder legges det til rette likebehandling.

Saksbehandlingsveilederens punkt 2 legger opp til at all saksbehandling skal legges til MGR, herunder bestemme gebyrtyper. Innkreving av gebyr skal fortsatt ligge hos den enkelte kommune. Bakgrunnen for dette er å sikre lik praktisering av forskriften og at de med kjennskap renovasjonsfaget gjør vurderingene. I dag er det forskjellige praksis hos kommunene om hvem som gjør disse vurderingene. Ofte er MGR involvert i vurderingene, dette medfører unødvendig byråkrati og fremstår som rotet for abonnenten. For abonnenten er det helt naturlig å henvende seg til MGR når det gjelder renovasjon.

Mindre endringer av saksbehandlingsveilederen skal kunne endres av representantskapet for interkommunale ordninger. Større endringer skal kunne gjøres av kommunestyrene uten av forskriften må endres. På denne måten vil det ikke være nødvendig med høringsrunder, prosessen blir mer fleksibel. Men det er ingen hindringer for at kommunene kan be om høringsrunder ved betydelige endringer.

Saksbehandlingsveilederen viser til flere muligheter for gebyrtyper, uten at disse nødvendigvis skal vedtas. Derfor er ordet «kan» benyttet. Med hjemmel §10 kan det også opprettes gebyr som ikke kommer frem av veilederen, gebyr vedtas årlig sammen med øvrige renovasjonsgebyr.

§11 Tidligere fritak, reduksjoner og tillatelser

Det er gratispassasjerer med dagens situasjon, og det foreligger trolig gamle avtaler (muntlig og skriftlig) om fritak eller reduksjoner som ikke lenger vil være gyldige etter dagens forskrift. For å

¹ <https://www.sivilombudet.no/wp-content/uploads/2018/08/%C3%85rsmelding-1983.pdf> (se side 71)

rydde opp i dette så avvikles alle avtaler og det må søkes på nytt. Hjemmekompostering vil nok være de dominerende sakene. Ellers kan det være noen saker om fritak som må vurderes på nytt. Som nevnt er det i utgangspunktet ikke åpnet for fritak i dagens forskrift, men det blir praktisert. Noen nye vurderinger på private veier vil også oppstå.

Det er lagt til grunn en overgangsperiode for opphør av avtaler, sånn at saksbehandlingen kan tas gradvis. Dermed skal de berørte få mest mulig informasjon i forkant av endringer.

§12 Innkreving av gebyr

Hjemler retten til å kreve inn gebyr. Erstatter dagens §10

§13 Klage

Omskriving av dagens §11.

Saksbehandlingsveilederens punkt 13 beskriver mer om rutiner for klager.

§14 Ikrafttredelse

Erstatter dagens §12. Opphever dagens forskrift.